

Mazowiecki Urząd Wojewódzki
Wydział Polityki Społecznej w Warszawie

RAPORT DOTYCZĄCY WYNIKÓW
KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W 2013 r.
W ZAKRESIE RYNKU PRACY

Warszawa, 27 marca 2014 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
1.1.Podstawa prawna kontroli	3
1.2. Informacje o przeprowadzonych kontrolach	3
2. Poziom bezrobocie w kontrolowanych jednostkach	5
3.Cel kontroli	6
3.1 Tematy kontroli	6
4. Kontrole problemowe	7
4.1 Stwierdzone nieprawidłowości	10
4.2 Wydane zalecenia	12
5. Kontrole sprawdzające	13
6. Kontrole w trybie uproszczonym	13
7. Podsumowanie	14

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna kontroli

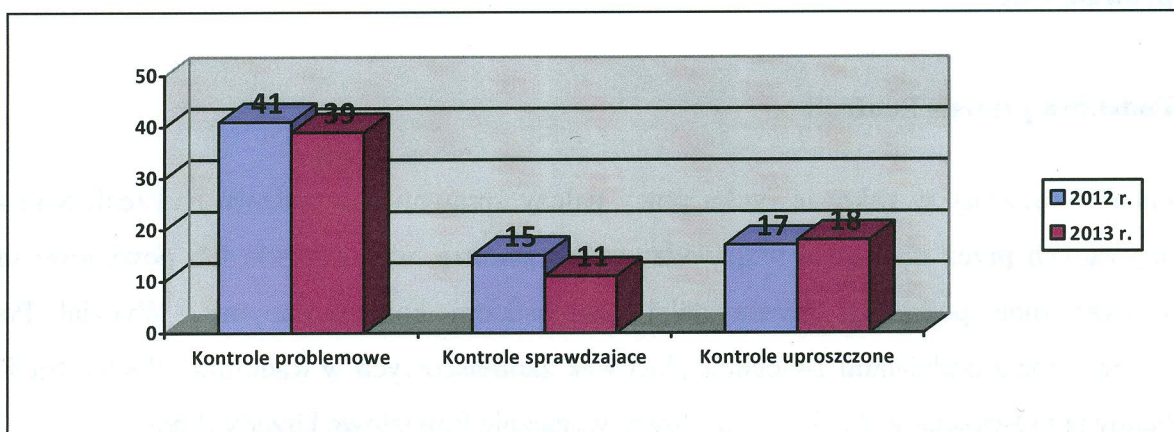
Do zadań Wojewody w zakresie rynku pracy należy sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań wykonywanych przez marszałka województwa lub starostę, wojewódzkie lub powiatowe urzędy pracy, oraz inne podmioty, zwane dalej „jednostkami kontrolowanymi”. Wydział Polityki Społecznej wraz z oddziałami Delegatur-placówek zamiejscowych w Radomiu, Płocku, Siedlcach, Ciechanowie i Ostrołęce w 2013 r. kontrolował wyłącznie Powiatowe Urzędy Pracy.

Kontrole zostały przeprowadzone na podstawie:

- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092);
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o zatrudnieniu socjalnym* (Dz. U. z 2003 r., Nr 122, poz. 1143);
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. *w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych* (Dz. U. z 2011 r., Nr 155, poz. 921).

1.2 Informacje o przeprowadzonych kontrolach

Inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Oddziału Rynku Pracy i Oddziałów Polityki Społecznej w delegaturach objęli kontrolami w 2013 r. 39 urzędów pracy województwa mazowieckiego. Łącznie przeprowadzili 68 kontroli, tj.: 39 kontroli problemowych, które dotyczyły współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz działań w zakresie aktywizacji osób będących dłużnikami alimentacyjnymi, 18 kontroli uproszczonych (skargi na działalność urzędów pracy), 11 sprawdzających (dotyczących sprawdzenia stwierdzonych nieprawidłowości w kontrolowanych jednostkach w roku ubiegłym). W ramach kontroli problemowych, czynnościami kontrolnymi w 2013 r. objęto zadania realizowane przez ww. jednostki w okresie od 01.01.2012 r.-31.12.2012 r. Z porównania ilości kontroli przeprowadzonych w 2013 r. do 73 przeprowadzonych kontroli w 2012 r., wynika, że liczba ich zmniejszyła się o 5. Przedstawia tę sytuację wykres nr 1.

Wykres nr 1.

Z powyższego wykresu wynika, iż w porównaniu z rokiem ubiegłym przeprowadzono mniej kontroli problemowych i sprawdzających, przy jednoczesnym zwiększeniu ilości kontroli doraźnych. Wpływ na przeprowadzenie mniejszej liczby kontroli sprawdzających miało stwierdzenie nieprawidłowości w mniejszej ilości jednostek skontrolowanych w 2012 roku (w 16 jednostkach wydano 29 zaleceń pokontrolnych). Kontrole te dotyczyły:

- wydatkowania przez powiatowe urzędy pracy środków Funduszu Pracy na szkolenia organizowane dla pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia,
- wykorzystania przez powiatowe urzędy pracy środków Funduszu Pracy na przyznawanie bezrobotnym jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

W 2013 r. w 21 jednostkach skontrolowanych stwierdzono nieprawidłowości, wydano łącznie 41 zaleceń pokontrolnych, z tego 36 zaleceń w wyniku przeprowadzonych kontroli problemowych dotyczących:

- współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (kontrole w ww. zakresie przeprowadzono w 32 urzędach pracy),
- działań podejmowanych przez powiatowe urzędy pracy w zakresie aktywizacji osób będących dłużnikami alimentacyjnymi oraz ich współpracy z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (kontrole w ww. zakresie przeprowadzono w 7 urzędach pracy).

Pozostałe 5 zaleceń pokontrolnych wydano w 4 jednostkach skontrolowanych w wyniku kontroli uproszczonych w zakresie zbadania zasadności zarzutów podniesionych w skargach na działalność urzędów pracy.

2. Poziom bezrobocie w kontrolowanych jednostkach

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje Wojewódzki Urząd Pracy wraz z filiami w Ostrołęce, Siedlcach, Ciechanowie, Radomiu, Płocku wykonujący zadania samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy oraz 39 urzędów pracy, tj. 37 powiatowych urzędów pracy, Miejski Urząd Pracy w Płocku i Urząd Pracy m. st. Warszawy. Podstawowymi usługami rynku pracy realizowanymi przez ww. urzędy są m. in.:

- świadczenie usług w ramach pośrednictwa pracy,
- świadczenie usług w ramach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej,
- organizowanie szkoleń indywidualnych i grupowych,
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Wzrósł stan bezrobocia na koniec listopada 2013 r. W mazowieckich urzędach pracy było zarejestrowanych 280 909 osób bezrobotnych (133 958 kobiet bezrobotnych i 146 951 mężczyzn). Stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 11 % (przy średniej dla kraju 13,2%). Wzrost bezrobocia odnotowano w 34 powiatach. Największy m.in. w:

- radomskim,
- ostrołęckim,
- lipskim,

zaś spadek w 8 powiatach województwa tj. min. w:

- wyszkowskim,
- grodziskim,
- sochaczewskim
- oraz w m.st. Warszawa.

Biorąc pod uwagę osoby bezrobotne posiadające prawo do zasiłku to najwyższy udział tych osób, odnotowano w powiatach:

- pruszkowskim 16,2%,
- płockim 17,4%,
- żuromińskim 17,5%,

- otwockim 17,6%,
- grodziskim 20,3%,

a najniższy udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku odnotowano w powiatach:

- kozienickim 8%,
- ostrowskim 7,8%,
- przasnyskim 7,3%,
- białobrzeskim 7,3%,
- lipskim 6,2%.

3.Cel kontroli

Celem przeprowadzonych kontroli w 2013 r. była ocena współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie podejmowanych przez nich działań na rzecz osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, poprzez:

- ocenę realizacji wykonywanych zadań przez jednostki kontrolowane na podstawie przepisów aktów prawnych,
- ustalenie przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości,
- przedstawienie wyników z przeprowadzonych kontroli.

Ponadto, kontrolerzy sprawdzali sposób wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w wyniku kontroli przeprowadzonych w 2012 r., a także badali zasadność zarzutów w skargach złożonych do Wojewody Mazowieckiego na działalność urzędów pracy.

3.1 Tematy kontroli

Wybór tematów kontroli w 2013 r. dokonano w oparciu o informacje uzyskane podczas przeprowadzonych wcześniej kontroli, analiz i badań, a także skarg i wniosków o nieprawidłowościach występujących w urzędach pracy działających na terenie Województwa Mazowieckiego, zgłaszanych przez klientów zarówno urzędów pracy jak i ośrodków pomocy społecznej. Informacje powyższe wskazywały na potrzebę przeprowadzenia kontroli w zakresie współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej. Czynnościom kontrolnym poddano działania podejmowane przez urzędy pracy na rzecz osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi.

Natomiast czynnościom sprawdzającym (kontrole sprawdzające) objęto sposób i terminowość wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w 2012 r. po przeprowadzonych kontrolach problemowych. Przedmiotem kontroli doraźnych było zbadanie zasadności zarzutów podniesionych w skargach na działalność urzędów pracy składanych przez osoby bezrobotne.

4. Kontrole problemowe

W 2013 r. inspektorzy wojewódzcy, kontrolowali urzędy pracy w obszarze współpracy powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej w zakresie podejmowanych przez nich działań na rzecz osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi. Kontrolą objęto działania wymienione w art. 50 ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, realizowane przez urzędy pracy przede wszystkim względem osób bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku, obejmujących co najmniej jedną z poniższych kategorii:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, które zostały na wniosek ośrodka pomocy społecznej skierowane do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Zgodnie z treścią art. 50 ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, ww. bezrobotnym powiatowy urząd pracy w okresie do 6 miesięcy od dnia rejestracji powinien przedstawić propozycje zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Bezrobotnym, wskazanym powyżej korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, powiatowy urząd pracy w okresie 6 miesięcy od dnia utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania, a w przypadku bezrobotnych bez prawa do zasiłku w okresie 6 miesięcy od dnia utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania, a w przypadku

bezrobotnych bez prawa do zasiłku w okresie 6 miesięcy od dnia rejestracji:

- powinien przedstawić propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych lub
- na wniosek ośrodka pomocy społecznej może skierować do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach pomocy społecznej, lub uczestnictwa w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, o którym mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym.

W sytuacji podjęcia współpracy z osobami bezrobotnymi będącymi w szczególnej sytuacji na rynku, korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej w okresie 6 miesięcy od dnia utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania, a w przypadku osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku w okresie 6 miesięcy od dnia rejestracji, powiatowe urzędy pracy zawierały z ośrodkami pomocy społecznej porozumienia. Porozumienie takie określały tryb i zasady wzajemnego informowania się o planowanych działaniach aktywizacyjnych podejmowanych względem klientów urzędów pracy i pomocy społecznej, co pozwoliło uniknąć dublowania się podejmowanych form aktywizacji w stosunku do osób objętych porozumieniem. Współpraca urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej polegała na kierowaniu, osób bezrobotnych spełniających kryteria, do działań aktywizacyjnych w ramach podpisanych kontraktów socjalnych. Kierowanie osób uprawnionych następowało na uprzednio wystosowany do urzędów pracy wniosek ośrodków pomocy społecznej o skierowanie bezrobotnych do udziału w szkoleniach aktywizacyjnych realizowanych w ramach zawartych kontraktów socjalnych. We wnioskach o skierowanie wskazywano dane bezrobotnego. W przypadku spełniania przez wnioskowanego kandydata warunków określonych w art. 50 ust. 2 pkt 2 ww. *ustawy*, urzędy pracy wydawały bezrobotnym skierowania do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym. Następnie, kierownicy ośrodków pomocy społecznej przekazywali do urzędów pracy listy osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny po otrzymaniu skierowania z urzędów pracy, wskazując datę jego zawarcia. W okresie kontrolowanym, do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym skierowano 369 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. bezrobotnych powyżej 50 r. ż., bez kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, wykształcenia średniego, niepełnosprawnych, czy też bezrobotnych długotrwale. Fakt skierowania bezrobotnych do udziału w działaniach aktywizacyjnych w ramach kontraktów socjalnych, pracownicy urzędów pracy odnotowywali w kartach osób zarejestrowanych w urzędzie oraz pozbawiali ich statusu osoby bezrobotnej w trybie art. 33 ust. 4 pkt 2b *ustawy* (tj. od następnego dnia po dniu podpisania kontraktu socjalnego).

W przypadku osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, urzędy pracy kierowały ich do wykonywania prac społecznie użytecznych. Zorganizowanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie uprzednio sporządzonego przez gminy i przesłanego do urzędów pracy w terminie do 31 stycznia danego roku – planu potrzeb w zakresie wykonywania tychże prac. Następnie dyrektorzy urzędów pracy zawierali z gminami *porozumienia w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych*. Porozumienia określały m.in.: liczbę osób uprawnionych skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych, liczbę godzin ich wykonywania ogółem oraz miesięcznie przez jedną osobę, rodzaj, miejsce i okres wykonywania prac, czy też wysokość i terminy refundowania przez starostę świadczeń wypłaconych bezrobotnym. Kierownicy ośrodków pomocy społecznej, przekazywali następnie do urzędów pracy listy osób uprawnionych, które mogą zostać skierowane do wykonywania wskazanych prac społecznie użytecznych, w celu wydania konkretnemu bezrobotnemu skierowania do wykonywania prac społecznie użytecznych. Na wniosek gmin o refundację kwoty świadczeń pieniężnych wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych urzędy pracy wypłacały gminom ze środków FP, do wysokości 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie uprawnionej z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych. W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. z tej formy wsparcia, tj. prac społecznie użytecznych skorzystało 2961 osób bezrobotnych, a gminom zrefundowano łącznie kwotę 2 872 807,42 zł.

Działania aktywizacyjne względem osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, jednostki kontrolowane podejmowały po uprzednio otrzymanej od organów właściwych dłużnika alimentacyjnego, informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej. Po weryfikacji zgłoszonych dłużników alimentacyjnych, pod kątem figurowania ich w rejestrze osób bezrobotnych, obejmowano ich pomocą przewidzianą w ustawie o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. W niektórych przypadkach organy te występowały do urzędów pracy o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych, nie będących osobami bezrobotnymi – wówczas o tym fakcie informowano organy właściwe dłużnika. W okresie kontrolowanym 597 dłużnikom alimentacyjnym spośród 731 zarejestrowanych w 2012 r. w urzędach pracy przedstawiono propozycję zatrudnienia, szkolenia, staż, prace interwencyjne, prace społecznie-użyteczne, porady zawodowe itp. (powyższa liczba dłużników alimentacyjnych nie przedstawia danych z Urzędu Pracy m.st. Warszawy, z uwagi na brak możliwości wygenerowania danych z systemu komputerowego)

4.1 Stwierdzone nieprawidłowości po przeprowadzeniu kontroli problemowych

Poniżej, w formie tabeli przedstawiono szczegółowo stwierdzone podczas kontroli problemowych nieprawidłowości i uchybienia w funkcjonowaniu jednostek organizacyjnych:

Tabela nr 1.

Liczba skontrolowanych urzędów	Stwierdzone nieprawidłowości	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	Liczba nieprawidłowości do liczby skontrolowanych urzędów (wyrażona w %)
37	Brak informacji o korzystaniu lub niekorzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej przez osoby bezrobotne, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz brak statystyk w zakresie działań aktywizacyjnych podejmowanych względem tych osób.	13	36,1
	W porozumieniach dotyczących wykonywania prac społecznie użytecznych nie wskazywano miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych wraz z oznaczeniem podmiotów, w których będą te prace wykonywane oraz nie zobowiązywano stron porozumienia do informowania Starosty i Dyrektora urzędu o nieobecności lub odmowie wykonywania prac społecznie użytecznych przez skierowaną osobę uprawnioną.	2	5,5
	Nie przekazywano kierownikom ośrodków pomocy społecznej kompletnych wykazów osób uprawnionych, które zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych lub odmówiły ich wykonywania, w terminie wskazanym w §5.1 rozporządzenia MPiPS z dnia 22.07.2011 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych, tj. określające: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania lub pobytu oraz nr PESEL osoby uprawnionej.	7	19,4
	W porozumieniach dotyczących wykonywania prac społecznie użytecznych nie wskazywano terminu refundowania gminom przez starostę z Funduszu Pracy świadczeń wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.	2	5,5
	Nie gromadzono informacji o bezrobotnych dłużnikach alimentacyjnych oraz nie aktywizowano ich w celu zwiększenia skuteczności działań prowadzonych przez gminy na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także nie informowano organów właściwych dłużników alimentacyjnych o podjętych działaniach aktywizacyjnych i ich efektach.	2	5,5
	Nie wymagano w rocznym planie potrzeb w zakresie	1	2,7

	wykonywania prac społecznie użytecznych uwzględniania rodzaju prac oraz liczby godzin ich wykonywania.		
	Nie przestrzegano, określonego w art. 33 ust. 3 ustawy dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.), terminu zgłaszania się do urzędu pracy osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi.	1	2,7
	Nie przedstawiano bezrobotnym będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, w terminach określonych w art. 50 ust. 2 ustawy.”	4	11
	Nie ustalono, czy realizacja kontraktu socjalnego przez bezrobotnego nie spowodowała braku gotowości bezrobotnego do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w stosunku do osób bezrobotnych, z którymi ośrodki pomocy społecznej zawarły kontrakty socjalne bez skierowania powiatowego urzędu pracy.	1	2,7
	Nie wywiązywano się z zobowiązań wynikających z zawartych z ośrodkami pomocy społecznej porozumień dotyczących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	1	2,7
	Nie informowano gmin i ośrodków pomocy społecznej o możliwościach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	1	2,7
	Nie aktywizowano osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, kierując ich w szczególności na organizowane przez gminy roboty publiczne.	1	2,7
	Nie realizowano przepisów art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy poprzez aktywizację zawodową osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z zachowaniem terminów obowiązujących organy zatrudnienia.	1	2,7

4.2 Wydane zalecenia

W 17 spośród 37 skontrolowanych jednostkach wydano 36 zaleceń pokontrolnych w zakresie współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej. W związku tym, w celu wyeliminowania stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości, dyrektorom urzędów pracy zalecono:

➤w 13 urzędach pracy - gromadzenie informacji o korzystaniu lub niekorzystaniu ze świadczeń

pomocy społecznej przez osoby bezrobotne, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz prowadzenie statystyk w zakresie działań aktywizacyjnych podejmowanych względem tych osób;

➤ w 2 urzędach pracy - wskazywanie miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych wraz z oznaczeniem podmiotów, w których będą te prace wykonywane oraz zobowiązanie stron porozumienia do informowania starosty i dyrektora urzędu o nieobecności lub odmowie wykonywania prac społecznie użytecznych przez skierowaną osobę uprawnioną;

➤ w 7 urzędach pracy - przekazywanie kierownikom ośrodków pomocy społecznej kompletnych wykazów osób uprawnionych, które zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych lub odmówiły ich wykonywania, w terminie wskazanym w §5.1 rozporządzenia MPiPS z dnia 22.07.2011 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych, tj. określające: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania lub pobytu oraz nr PESEL osoby uprawnionej;

➤ w 2 urzędach pracy - w porozumieniach dotyczących wykonywania prac społecznie użytecznych wskazywanie terminu refundowania gminom przez starostę z Funduszu Pracy świadczeń wypłaconych bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych;

➤ w 2 urzędach pracy - gromadzenie informacji o bezrobotnych dłużnikach alimentacyjnych oraz aktywizowanie ich w celu zwiększenia skuteczności działań prowadzonych przez gminy na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także informowanie organów właściwych dłużników alimentacyjnych o podjętych działaniach aktywizacyjnych i ich efektach;

➤ w 1 urzędzie pracy - wymaganie w rocznym planie potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych uwzględniania rodzaju prac oraz liczby godzin ich wykonywania,

➤ w 1 urzędzie pracy - przestrzeganie, określonego w art. 33 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, terminu zgłaszania się do urzędu pracy osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi;

➤ w 4 urzędach pracy - przedstawianie bezrobotnym będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, w terminach określonych w art. 50 ust. 2 ustawy.

➤ w 1 urzędzie pracy - ustalanie, czy realizacja kontraktu socjalnego przez bezrobotnego nie spowodowała braku gotowości bezrobotnego do podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w stosunku do osób bezrobotnych, z którymi ośrodki pomocy społecznej zawarły kontrakty socjalne bez skierowania powiatowego urzędu pracy;

➤ w 1 urzędzie pracy - wywiązywanie się z zobowiązań wynikających z zawartych z ośrodkami pomocy społecznej porozumień dotyczących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;

- w 1 urzędzie pracy - informowanie gmin i ośrodków pomocy społecznej o możliwościach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- w 1 urzędzie pracy - aktywizowanie osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi, kierując ich w szczególności na organizowane przez gminy roboty publiczne;
- w 1 urzędzie pracy - realizowanie przepisów art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy poprzez aktywizację zawodową osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z zachowaniem terminów obowiązujących organy zatrudnienia.

5. Kontrole sprawdzające.

Przedmiotem kontroli sprawdzających w okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. było sprawdzenie sposobu i terminowości wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych w wyniku uprzednio przeprowadzonych kontroli problemowych, tj. w szczególności:

- w zakresie wykorzystania przez powiatowe urzędy pracy środków Funduszu Pracy na organizację staży;
- w zakresie wykorzystania przez powiatowe urzędy pracy środków Funduszu Pracy na przyznawanie bezrobotnym jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej;
- realizacji zadań w zakresie wydatkowania przez powiatowe urzędy pracy środków Funduszu Pracy na szkolenia organizowane dla pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż w 15 skontrolowanych urzędach pracy zalecenia z poprzednio przeprowadzonych kontroli problemowych zostały wykonane w całości. W związku z tym nie wydano żadnych zaleceń pokontrolnych.

6. Kontrole w trybie uproszczonym

W okresie sprawozdawczym Wydział Polityki Społecznej przeprowadził 18 kontroli uproszczonych dotyczących zweryfikowania zasadności zarzutów podnoszonych w skargach na działalność urzędów pracy. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, iż zarzuty w 14 skargach były bezzasadne, zaś w 4 zasadne. W związku z tym wydano dyrektorom skontrolowanych jednostek 5 zaleceń pokontrolnych, tj.:

- ustalić czy osoba bezrobotna faktycznie wykonywała u pracodawcy pracę bez umowy;
- rejestrować osoby bezrobotne i poszukujące pracy zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy;

- stosować jednolite zasady i kryteria przyznawania bezrobotnym środki z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej;
- terminowe przekazywanie odwołań do organu odwoławczego;
- prawidłowe kompletowanie dokumentów w ramach akt sprawy osób bezrobotnych oraz sprawny obieg informacji.

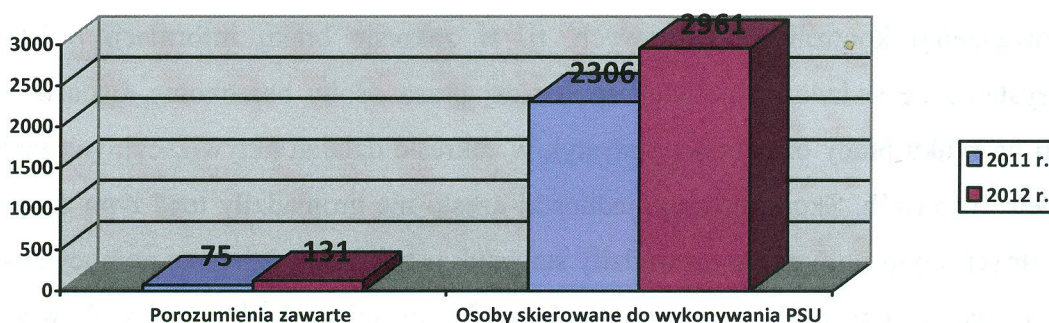
7. Podsumowanie

Z przeprowadzonych w 2013 r. kontroli problemowych wynika, że powiatowe urzędy pracy realizowały zadania określone w ustawie *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* w zakresie działań aktywizacyjnych na rzecz bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania podejmowano wspólnie z ośrodkami pomocy społecznej, które występowały o nawiązanie takiej współpracy. Urzędy pracy na ogół nie prowadziły odrębnej statystyki i rejestrów osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Wynikało to z faktu, iż przepisy prawa powszechnie obowiązujące nie nakładały na urzędy pracy takiego obowiązku. Osoby bezrobotne często nie informowały osób rejestrujących o korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej, z uwagi po pierwsze: na brak takiego obowiązku, po drugie: uznawanie przez ww. osoby korzystanie z takiej pomocy za krępujące. Informacje takie pozyskiwano z reguły od ośrodków pomocy społecznej (np. poprzez platformę elektroniczną lub na podstawie sporządzonych list osób zgłaszanych do prac społecznie użytecznych oraz kontraktów socjalnych). Dodać należy, iż zadaniem obu instytucji jest aktywizacja bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej prowadząca docelowo do wyłączenia ich z „grona” zarówno bezrobotnych jak i świadczeniobiorców pomocy społecznej. Z uwagi na brak informacji o klientach funkcjonujących zarówno w urzędach pracy, jak i w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej, ani o działaniach aktywizacyjnych podejmowanych na rzecz tych osób, nie można było ustalić czy i w jakim zakresie kontrolowane jednostki wywiązywały się z „powinności” wynikającej z art. 50 ust. 2 pkt 1 ustawy. Podkreślenia wymaga, że przepis ten jest obowiązujący, a tym samym podlegający realizacji przez powiatowe urzędy pracy. Aby móc podjąć działania aktywizacyjne wskazane w art. 50 ust. 2 pkt 1 ustawy, pracownicy urzędów pracy winni posiadać/ gromadzić informacje o osobach bezrobotnych korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. „Wiedza” w tym zakresie umożliwiłaby prawidłową realizację tego zadania. Mając na uwadze powyższe, dyrektorom 13 urzędów pracy działających na terenie Województwa Mazowieckiego zalecono gromadzenie informacji o korzystaniu lub niekorzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej przez osoby

bezrobotne, będące w szczególnej sytuacji na rynku oraz prowadzenie statystyk w zakresie działań podejmowanych względem tych osób.

Z kolei aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi prowadzona była zgodnie z przepisami ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Terminy wizyt dłużników alimentacyjnych wyznaczano nie dłużej niż co 90 dni w celu przedkładania propozycji zatrudnienia lub innej formy pomocy. O podejmowanych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych informowano zwykle ośrodki pomocy społecznej.

Reasumując, stwierdzić można, że w zakresie kontrolowanych zagadnień inicjatywa urzędów pracy była większa niż ośrodków pomocy społecznej. Urzędy pracy zazwyczaj corocznie informowały gminy o możliwościach pozyskania środków na organizację prac społecznie użytecznych. Nie wszystkie gminy takie prace organizowały. Największy problem zaobserwowano w związku z aktywizacją osób posiadających zobowiązania alimentacyjne. Współpraca pup-ów z ośrodkami pomocy społecznej, w wielu przypadkach ograniczała się do pozyskiwania informacji, czy dana osoba widnieje w ewidencji osób bezrobotnych. Współpraca ta nie obejmowała wszystkich osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – ze względu na brak pełnej informacji o takich osobach. W porównaniu do roku 2011 r. stwierdzić należy, że większa aktywizacja osób bezrobotnych w postaci kierowania ich do wykonywania prac społecznie użytecznych miała miejsce w 2012 r. Zawarto więcej porozumień oraz skierowano na nie więcej osób. Sytuację tę, przedstawia poniższy wykres (nr.2).

Z kolei, aktywizacja osób bezrobotnych, polegająca na kierowaniu ich do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym była prawie na równym poziomie, gdyż w roku 2011 r. liczba osób skierowanych do uczestniczenia w kontrakcie socjalnym, wynosiła 367, zaś w 2012 r. 369 osób. Liczba zawartych porozumień między starostami, a ośrodkami pomocy społecznej o wzajemnej współpracy była większa w 2011 r. tj. zawarto 177 porozumień, niż w 2012 r. w którym zawarto

146 porozumień. W związku z powyższym, można stwierdzić, iż w kontrolowanym okresie tj. w 2012 r. współpraca powiatowych urzędów pracy z gminami oraz ośrodkami pomocy społecznej uległa poprawie.

Istnieje też przesłanka wskazująca na dalszą poprawę, gdyż większość urzędów pracy jest na etapie wdrażania lokalnej platformy komunikacyjnej, która zapewni możliwość dwukierunkowej wymiany danych dotyczących beneficjentów urzędu pracy, jednostek pomocy społecznej i jednostek organizacyjnych obsługujących świadczenia rodzinne. Niektóre urzędy przeprowadziły w tej kwestii spotkania z ośrodkami pomocy społecznej, otrzymały pisemne deklaracje wyrażające chęć nawiązania współpracy w celu jej wdrożenia. Powyższa platforma pozwoli na efektywne i sprawne koordynowanie zadań pomiędzy urzędami pracy, a ośrodkami pomocy społecznej, a przede wszystkim ułatwi przepływ informacji.

Przeprowadzone kontrole przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego miały na celu sprawdzenie sposobu wykonywania zadań określonych w art. 50 ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz dokonanie oceny z punktu widzenia wymagań obowiązującego prawa. Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości w jednostkach kontrolowanych przez pracowników Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie byli dyrektorzy oraz pracownicy podległych jednostek. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono zarówno nieprawidłowości jak i uchybienia w realizacji zadań nałożonych przez ustawodawcę na urzędy pracy, które wynikały przede wszystkim z niedoprecyzowanych przepisów prawa, czy braku konkretnych aktów wykonawczych normujących daną sytuację. W 2013 r. największą ilość nieprawidłowości stwierdzono po przeprowadzeniu kontroli problemowych, tj. w zakresie braku informacji o korzystaniu lub niekorzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej przez osoby bezrobotne, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz braku statystyk w zakresie działań aktywizacyjnych podejmowanych względem tych osób. Skontrolowane jednostki często nie gromadziły tego typu danych o osobach bezrobotnych i tym samym nie prowadziły statystyk w zakresie udzielanej pomocy swoim klientom korzystającym jednocześnie z pomocy społecznej z uwagi na brak takiego obowiązku. Przepisy prawa powszechnie obowiązujące nie nakładają na pracowników urzędów pracy wymogu wykonywania omawianych działań. Ustawodawca, w przytaczanym już art. 50 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wskazuje jedynie formy pomocy jakie powinien powiatowy urząd pracy zaproponować bezrobotnym będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy (wymienionych enumeratywnie w art. 49 ww. ustawy), korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Zatem, w terminie wskazanym w art. 50 ust. 2 ustawy, powiatowy

urząd pracy powinien przedstawić bezrobotnemu spełniającemu warunki określone w tym artykule, propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych lub skierować (na uprzednio wystosowany wniosek ośrodka pomocy społecznej) do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej, czy indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Ustawodawca nie określa sposobu doboru kandydatów, którym można zaproponować odpowiednią formę pomocy. Wskazuje jedynie warunki, jakie muszą spełniać osoby figurujące w rejestrze bezrobotnych, by móc skorzystać z tego typu wsparcia. Poza tym, w rzeczonym art. 50 ust. 2 nie przedstawiono sposobu pozyskiwania przez pracowników jednostek kontrolowanych informacji o osobach bezrobotnych w zakresie korzystania przez nich ze świadczeń pomocy społecznej. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie nakłada na urzędy pracy obowiązku pozyskiwania takich danych. Podkreślenia wymaga fakt, że ich posiadanie jest niezbędne do prawidłowego realizowania przez powiatowe urzędy pracy postanowień wynikających z art. 50 ust. 2 ustawy. Wiedza w tym zakresie umożliwiłaby sprawne przedstawianie odpowiednich form pomocy właściwym osobom we właściwym czasie, tj. wymienionym w ustawie. Kontrole problemowe przeprowadzone w tym zakresie, „pokazały” istnienie problemu w prawidłowym wykonywaniu przez powiatowe urzędy pracy, zadań wynikających z art. 50 ust. 2. Właśnie nieuregulowana kwestia sposobu realizowania tegoż artykułu uniemożliwiała niejednokrotnie prawidłowe podejmowanie działań zmierzających do udzielenia pomocy osobom bezrobotnym będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Brak obowiązku gromadzenia informacji o osobach będących jednocześnie klientami pomocy społecznej utrudniał realizację ww. artykułu. Poza tym brak statystyk w zakresie wsparcia oferowanego już konkretnym osobom (tj. wymienionych w omawianym art. 50 ust. 2), uniemożliwił sprawdzenie kontrolerom, czy urzędy pracy faktycznie realizowały w pełni zapis art. 50 ust. 2 ustawy względem omawianych powyżej osób. Dlatego, dyrektorom jednostek kontrolowanych zalecono gromadzenie informacji o osobach bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej oraz prowadzenie statystyk w zakresie udzielanej pomocy. Zalecenia powyższe miały na celu skłonienie powiatowych urzędów pracy podjęcie przez do inicjatywy w zakresie nawiązania bliskiej współpracy z ośrodkami pomocy społecznej. Gromadzenie danych, np. poprzez uruchomienie platformy elektronicznej umożliwiającej wymianę informacji z ośrodkami pomocy społecznej, czy prowadzenie statystyk w zakresie działań podejmowanych względem klientów pomocy społecznej ułatwi udzielanie pomocy ww. osobom. Ponadto powyższe dane pozwolą na sprawdzenie w przyszłości sposobu realizacji omawianego art. 50 ust. 2 ustawy.

W trakcie przeprowadzonych kontroli problemowych i uproszczonych udzielono wielu wskazówek pracownikom kontrolowanych jednostek w zakresie prawidłowego wykonywania zadań, czy też prowadzenia dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ustalenia z przeprowadzonych czynności kontrolnych przedstawiano w wystąpieniach pokontrolnych, a dyrektorzy skontrolowanych jednostek, każdorazowo informowali Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o sposobie wykonania zaleceń. Na podstawie przeprowadzonych kontroli inspektorzy, ocenili sposób wykonywania zadań przez urzędy pracy oraz ustalili przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Na zakończenie należy dodać, iż celem ww. kontroli nie było wyłącznie wskazanie błędów lecz zbadanie rodzaju nieprawidłowości i uchybień, aby w przyszłości móc im zapobiegać. Instruktaże oraz pomoc informacyjna służyły usprawnieniu pracy urzędów.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej
Artur Subda